

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/104/2014
Identifikačné číslo spisu:	1011201819
Dátum vydania rozhodnutia:	25.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1011201819.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej v právnej veci navrhovateľa H. A., bytom H., proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o výšku invalidného dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 14. mája 2014, č. k. 5 Sd 139/2011-94, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 14. mája 2014, č. k. 5 Sd 139/2011-94, **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom zo 14. mája 2014, č. k. 5 Sd 139/2011 - 94, potvrdil rozhodnutia odporkyne číslo XY č. 1 a č. 2 zo dňa 12. októbra 2011 a rozhodnutie číslo XY zo dňa 11. marca 2013 a navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že rozhodnutím 1 číslo XY zo dňa 12. októbra 2011 odporkyňa podľa § 70 ods. 1, § 293ax a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) navrhovateľovi od 1. januára 2010 priznala invalidný dôchodok v sume 145,40 € mesačne, zvýšený od 1. januára 2011 na sumu 148,10 € mesačne, keďže bol uznaný invalidným pre 55% mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (ďalej aj „miera poklesu“). Rozhodnutím 2 číslo XY zo dňa 12. októbra 2011 odporkyňa podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. zvýšila invalidný dôchodok navrhovateľa od 2. mája 2011 na sumu 188,90 € mesačne z dôvodu, že od uvedeného dňa miera poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 70%. Rozhodnutím č. XY z 11. marca 2013 odporkyňa podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 82 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. zvýšila sumu invalidného dôchodku navrhovateľa od 22. januára 2013 na sumu 283,90 € mesačne z dôvodu, že od uvedeného dňa sa zvýšila miera poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 75%. Krajský súd zistil, že navrhovateľ žiadosťou zo dňa 21.07.2011 požiadal o priznanie invalidného dôchodku od 01.10.2010. Pri posúdení zdravotného stavu posudkovým lekárom sociálneho

poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava dňa 21. júla 2011 bol uznaný invalidným od 02. mája 2011 s celkovou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 70%, s tým že jeho rozhodujúcim zdravotným postihnutím je ťažká slabozrakosť s mierou poklesu 60% podľa kapitoly VII., oddiel A, položka 2 prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z.z., zvýšenou pre iné zdravotné postihnutie (obojsťranne stredne ťažká nedoslýchavosť) o 10%. Navrhovateľ podaním z 31.08.2011 požiadal o priznanie invalidného dôchodku od 10.06.2008, t. j. tri roky spätne od uplatnenia nároku na invalidný dôchodok. Posudkový lekár dňa 20. septembra 2011 doplnil svoj posudok z 21. júla 2011 so záverom, že na základe navrhovateľom predloženého lekárskeho nálezu z očnéo vyšetrenia z 09.06.2006 potvrdzujúceho strednú slabozrakosť, je navrhovateľ od 10. júna 2008 invalidným s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 45% pre stredne ťažkú slabozrakosť podľa kapitoly VII., oddiel A, položka 1 prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. a od 02. mája 2011 je invalidným s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 70%. Keďže navrhovateľ k dátumu vzniku invalidity 10. júna 2008 nesplnil podmienku potrebnej doby dôchodkového poistenia podľa § 72 ods. 1 písm. f) zákona č. 461/2003 Z.z., požiadal o posúdenie nároku na invalidný dôchodok podľa § 293ax zákona č. 461/2003 Z.z. od 1. januára 2010. Posudkový lekár poisťovne, pobočky Bratislava dňa 11. októbra 2011 konštatoval, že navrhovateľ je od 01. januára 2010 invalidným s celkovou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 55% (45% za rozhodujúce zdravotné postihnutie - stredne ťažká slabozrakosť so zvýšením o 10% pre iné zdravotné postihnutie - obojsťranne stredne ťažká nedoslýchavosť) a od 02. mája 2011 je invalidným s mierou poklesu 70% (60% za rozhodujúce zdravotné postihnutie - ťažká slabozrakosť so zvýšením o 10% pre iné zdravotné postihnutie - obojsťranne stredne ťažká nedoslýchavosť). Na základe uvedeného posúdenia zdravotného stavu navrhovateľa a určenia vzniku invalidity od 01. januára 2010 (55%) a od 02. mája 2011 (70%) odporkyňa napadnutými rozhodnutiami 1 a 2 zo dňa 12. októbra 2011 rozhodla o priznaní a zvýšení invalidného dôchodku navrhovateľa. Navrhovateľ namietol správnosť uvedených rozhodnutí z dôvodu nezapočítania doby od 01.01.2001 do 31.12.2003, kedy sa staral o svoju prevažne bezvládnú matku, do doby dôchodkového poistenia. V priebehu preskúmvacieho konania navrhovateľ žiadosťou z 22.01.2013 požiadal o prehodnotenie jeho zdravotného stavu z dôvodu jeho zhoršenia od poslednej kontroly a zvýšenie jeho invalidného dôchodku. Posudkový lekár pri posúdení zdravotného stavu navrhovateľa dňa 01.02.2013 konštatoval, že u navrhovateľa na základe progresie ochorenia ide už o veľmi ťažkú slabozrakosť podľa kapitoly VII., oddiel A, položka 3 prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 75% od 22. januára 2013. Z toho dôvodu odporkyňa rozhodnutím z 11. marca 2013 zvýšila invalidný dôchodok navrhovateľa od 22. januára 2013 na 283,90 € mesačne. Navrhovateľ sa v konaní o preskúmanie rozhodnutí odporkyne domáhal započítania doby od 01.01.2001 do 31.12.2003, kedy sa staral o svoju nebohú matku, do doby dôchodkového poistenia a tiež o priznanie 70%-nej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť od skoršieho dátumu. Krajský súd doplnil dokazovanie posúdením zdravotného stavu navrhovateľa posudkovým lekárom ústredia Sociálnej poisťovne, ktorý dospel k zhodným záverom ako posudkový lekár pobočky Bratislava. V posudku zo dňa 31. januára 2014 vyhotoveného za účasti odborného lekára - oftalmológa uviedol, že navrhovateľ bol pre rozhodujúce zdravotné postihnutie - stredne ťažkú slabozrakosť uznaný od 10.06.2008 a od 01.01.2010 invalidným s mierou poklesu 45% a zhoršenie jeho centrálnej zrakovéj ostrosti obidvoch očí preukazuje očné vyšetrenie z 02.05.2011. Z toho dôvodu bola pri ťažkej slabozrakosti miera poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť zvýšená od 02.05.2011 na 60%. Po postupnom ďalšom zhoršení zrakovéj ostrosti, potvrdeným očným vyšetrením z 18.01.2013, bola miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť navrhovateľovi pre veľmi ťažkú slabozrakosť zvýšená na 75% od 22.01.2013. Krajský súd dospel k záveru, že závery posudkových lekárov neboli spochybnené, navrhovateľom doložené nálezy boli posudkovými lekármi vyhodnotené. Krajský súd nezistil rozpory medzi závermi posudkov a zisteným skutočným stavom, a preto nepovažoval za dôvodnú námietku navrhovateľa ohľadom skoršieho dátumu vzniku invalidity pre 70% mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

K žiadosti navrhovateľa, aby mu bola dobrovoľne (pod znakom „V“) započítaná doba starostlivosti o matku P. A. od 01.01.2001 do 31.12.2003, krajský súd poukázal na skutočnosť, že takýto postup bol možný v rámci inštitútu odstránenia tvrdosti zákona za účinnosti zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, avšak zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení

odstránenie tvrdosti zákona neumožňuje. Taktiež zákon o sociálnom poistení neupravuje zvýšenie dôchodkovej dávky z titulu jediného zdroja príjmu, preto navrhovateľovi takéto zvýšenie invalidného dôchodku nepatrí. Námietskami navrhovateľa voči rozhodnutiam organizačnej zložky Sociálnej poisťovne o doplatení poistného sa krajský súd nemohol zaoberať, pretože tieto rozhodnutia nie sú predmetom tohto preskúmavacieho konania. Krajský súd dospel k záveru, že odporkyňa pri posudzovaní zdravotného stavu navrhovateľa a pri rozhodovaní o nároku a výške invalidného dôchodku postupovala v súlade so zákonnými ustanoveniami a preto rozhodnutia odporkyne podľa § 250q ods. 2 O.s.p. potvrdil.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Namietal nezapočítanie náhradnej doby od 01.01.2001 do 31.12.2003 do obdobia dôchodkového poistenia, čo považuje za porušenie zákonov č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení a č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení a tiež za jeho diskrimináciu oproti ostatným poberateľom dôchodkov. Trval na tom, že pokles jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bol 70% už od 01.01.2010, a preto navrhol rozsudok krajského súdu zrušiť spolu s rozhodnutiami odporkyne 1 a 2 zo dňa 12. októbra 2011 a vec vrátiť na nové konanie a rozhodnutie. Súčasne vytýkal krajskému súdu, že protizákonne preskúmal aj rozhodnutie odporkyne z 11. marca 2013, proti ktorému žiaden opravný prostriedok nepodal.

Odporkyňa k podanému odvolaniu uviedla, že navrhovateľ neuviedol žiadne také nové skutočnosti, ktoré by sponchybnali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia vyhotovených v konaní. Námietku navrhovateľa ohľadom nezapočítania náhradnej doby od 01.01.2001 do 31.12.2003 nepovažovala, vzhľadom na ustanovenie § 255 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a § 9 ods. 1 písm. c/ zákona č. 100/1988 Zb., za dôvodnú. Navrhla, aby odvolací súd vyššie uvedené rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia odvolania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Predmetom konania boli rozhodnutia odporkyne o nároku navrhovateľa na invalidný dôchodok a jeho výške.

Navrhovateľ namietal nesprávne hodnotenie miery poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť od 01. januára 2010, ako aj nezapočítanie náhradnej doby od 01.01.2001 do 31.12.2003 do obdobia dôchodkového poistenia.

Podľa § 70 ods. 1 zákona poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nedovŕšil dôchodkový vek alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Poistenec je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (§ 71 ods. 1 zákona).

Dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok (§ 71 ods. 2 zákona).

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobu nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby (§ 71 ods. 3 zákona).

Podľa § 71 ods. 4 zákona pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a

komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

Nebolo sporné, že navrhovateľ dlhodobo trpí slabozrakosťou. Podľa posudkového hľadiska (kapitola VII., oddiel A prílohy č. 4 zákona) miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sa určí podľa zrakovej ostrosti dosiahnutej s korekciou do blízka a do diaľky, vyšetrením perimetra (zorného poľa) s ohľadom na intelektové schopnosti.

Posudkoví lekári pri posudzovaní zdravotného stavu navrhovateľa a miery poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť postupovali po vyhodnotení predložených lekárskeho vyšetrení podľa uvedeného posudkového hľadiska. Navrhovateľ v konaní o invalidnom dôchodku predložil lekárske nálezy z očných vyšetrení zo dňa 09.06.2006, 02.05.2011 a 18.01.2013. Keďže iný lekárske nálezy nepredložil a nálezy z očného vyšetrenia z 09.06.2006 zodpovedal zdravotnému postihnutiu na úrovni strednej slabozrakosti, bola miera poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť od 01.01.2010 stanovená podľa kapitoly VII., oddiel A, položky 1 prílohy č. 4 zákona na 45% so zvýšením za iné zdravotné postihnutie o 10%. Zhoršenie zrakové ostrosti navrhovateľa bolo preukázané až lekárske nálezy z 02.05.2011, podľa ktorého posudkový lekár vyhodnotil zdravotné postihnutie navrhovateľa ako ťažkú slabozrakosť s mierou poklesu vykonávať zárobkovú činnosť 60% podľa kapitoly VII., oddiel A, položky 2 prílohy č. 4 zákona, zvýšenou za iné zdravotné postihnutie o 10%. Po ďalšom zhoršení zrakové ostrosti, potvrdeným očným vyšetrením z 18.01.2013, bola miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť navrhovateľovi pre veľmi ťažkú slabozrakosť zvýšená na 75% podľa kapitoly VII., oddiel A, položky 3 prílohy č. 4 zákona. Iné lekárske nálezy, preukazujúce zhoršenie jeho zdravotného stavu pred 02.05.2011 navrhovateľ nepredložil.

Odvolací súd sa stotožnil s názorom krajského súdu, že posudkoví lekári vyhodnotili rozhodujúce zdravotné postihnutie navrhovateľa v súlade s § 71 zákona č. 461/2003 Z.z. a prílohou č. 4 zákona, a že určenie miery poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť od 01.01.2010, ako aj od 02.05.2011, odôvodnili logicky a presvedčivo, na základe dostupných lekárskeho nálezy, keď bez existencie skorších nálezy, ktoré by preukázali skoršie zhoršenie zrakové ostrosti navrhovateľa, nemali podklad pre určenie vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pred 02. májom 2011.

Navrhovateľ sa v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa, ako aj vo svojom opravnom prostriedku, domáhal, aby mu do obdobia dôchodkového poistenia bola započítaná aj doba osobnej starostlivosti o bezvládnú matku od 01.01.2001 do 31.12.2003 ako náhradnej doby do obdobia dôchodkového poistenia.

Podľa § 255 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak.

Doba starostlivosti o blízku osobu sa podľa § 9 ods. 1 písm. k) v spojení s § 169c ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení platnom k 31.12.2000 hodnotí v prípade, že bola uznaná za prevažne alebo úplne bezvládnú a nebola umiestnená v ústave sociálnej starostlivosti alebo v obdobnom zariadení v období od 1.1.1976 do 31.12.2000.

Navrhovateľovi bola v súlade s vyššie uvedenými zákonnými ustanoveniami do obdobia dôchodkového poistenia započítaná doba starostlivosti o bezvládnú matku od 03.12.1993 do 31.12.2000. Hodnotenie doby starostlivosti od 01.01.2001 do 31.12.2003, ktoré navrhovateľ žiada, však nemá oporu v zákone a nemožno ju hodnotiť ani podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení, ani podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

Odvolací súd nepovažuje za dôvodné tvrdenie navrhovateľa, že je diskriminovaný vo vzťahu k ostatným

poberateľom dôchodkových dávok, keďže sa s ním nezaobchádza inak ako s inými žiadateľmi, resp. poberateľmi dávok dôchodkového poistenia, ktorí sa starali o bezvládných rodičov v období po 31.12.2000.

K námietke navrhovateľa, že krajský súd protizákonne preskúmaval aj rozhodnutie odporkyne z 11. marca 2013 napriek tomu, že proti uvedenému rozhodnutiu nepodal opravný prostriedok, odvolací súd uvádza, že rozhodnutie odporkyne z 11. marca 2013 bolo vydané pred rozhodnutím súdu v konaní o invalidnom dôchodku navrhovateľa a krajský súd je v preskúmvacom konaní povinný preskúmať všetky existujúce rozhodnutia o tom istom nároku navrhovateľa na invalidný dôchodok a jeho výšku (vrátane hodnotenia dôb poistenia), ktoré boli vydané v jednom správnom konaní.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia odporkyne vychádzajú z dostatočne zisteného skutkového stavu, sú v súlade so zákonom a preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 O.s.p. potvrdil ako vecne správny.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 224 ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p., tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ nebol v odvolacom konaní úspešný.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.